

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA BIAŁYSTOK**

z dnia 2026 r.

w sprawie ustanowienia pomników przyrody

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.¹⁾), w związku z art. 44 ust. 1, 2, 3a i 3b, art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.²⁾), po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku, uchwala się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się pomnikami przyrody drzewa rosnące na terenie miasta Białystok:

- 1) dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie pnia mierzonym na wysokości 130 cm wynoszącym 413 cm, rosnący przy ul. Ogrodniczki, na granicy działek nr geod. 1347/17 i 1736, w obrębie 2 – Wysoki Stoczek, stanowiących odpowiednio własność Gminy Białystok w trwałym zarządzie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Białymstoku, i wyłączną własność Gminy Białystok;
- 2) metasekwoja chińska (*Metasequoia glyptostroboides*) o obwodzie pnia mierzonym na wysokości 130 cm wynoszącym 320 cm, rosnąca na terenie Ogrodu Dolnego Parku Branickich, na działce nr. geod. 1742/2, w obrębie 11 – Śródmieście, stanowiącej własność Gminy Białystok;
- 3) lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) o obwodzie pnia mierzonym na wysokości 130 cm wynoszącym 342 cm, rosnąca przy ul. Władysława Wysockiego 63, na działce nr. geod. 130/3, w obrębie 13 – Białostoczek Północ, stanowiącej własność Gminy Białystok w trwałym zarządzie Cmentarza Miejskiego w Białymstoku;
- 4) klon zwyczajny (*Acer platanoides*) o obwodzie pnia mierzonym na wysokości 130 cm wynoszącym 310 cm, rosnący na terenie Parku Konstytucji 3 Maja przy ul. 11 Listopada, na działce nr geod. 1998/2, w obrębie 11 – Śródmieście, stanowiącej własność Gminy Białystok;

§ 2. Szczegółową lokalizację poszczególnych drzew wraz z ich współrzędnymi geodezyjnymi oraz wysokościami określają załączniki nr 1, 2, 3, 4 do niniejszej uchwały.

§ 3. Szczególnym celem ochrony pomników przyrody, o których mowa w § 1 jest zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych tworów przyrody ożywionej, wyróżniających się szczególnymi cechami osobniczymi takimi jak rozmiar i wiek.

§ 4. W stosunku do pomników przyrody, o których mowa w § 1 wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- 2) uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 4) zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- 5) umieszczania tablic reklamowych.

§ 5. W stosunku do pomników przyrody, o których mowa w § 1, w ramach ochrony czynnej ustala się:

- 1) obowiązek stałego monitoringu stanu zdrowotnego pomników przyrody i w razie potrzeby wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych i zabezpieczających,
- 2) wykonywanie działań ochronnych w celu utrzymania właściwego stanu pomników przyrody i realizacji celów ochrony,

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1436

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1940, z 2025 r. poz. 884 i 1673

3) obowiązek stałego monitoringu oznakowania pomników przyrody i uzupełniania jego braków.

§ 6. Koszty utrzymania i pielęgnacji pomników przyrody ponosi Gmina Białystok.

§ 7. Nadzór nad pomnikami przyrody sprawuje Prezydent Miasta Białegostoku.

§ 8. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Białegostoku.

§ 9. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

PRZEWODNICZĄCA RADY

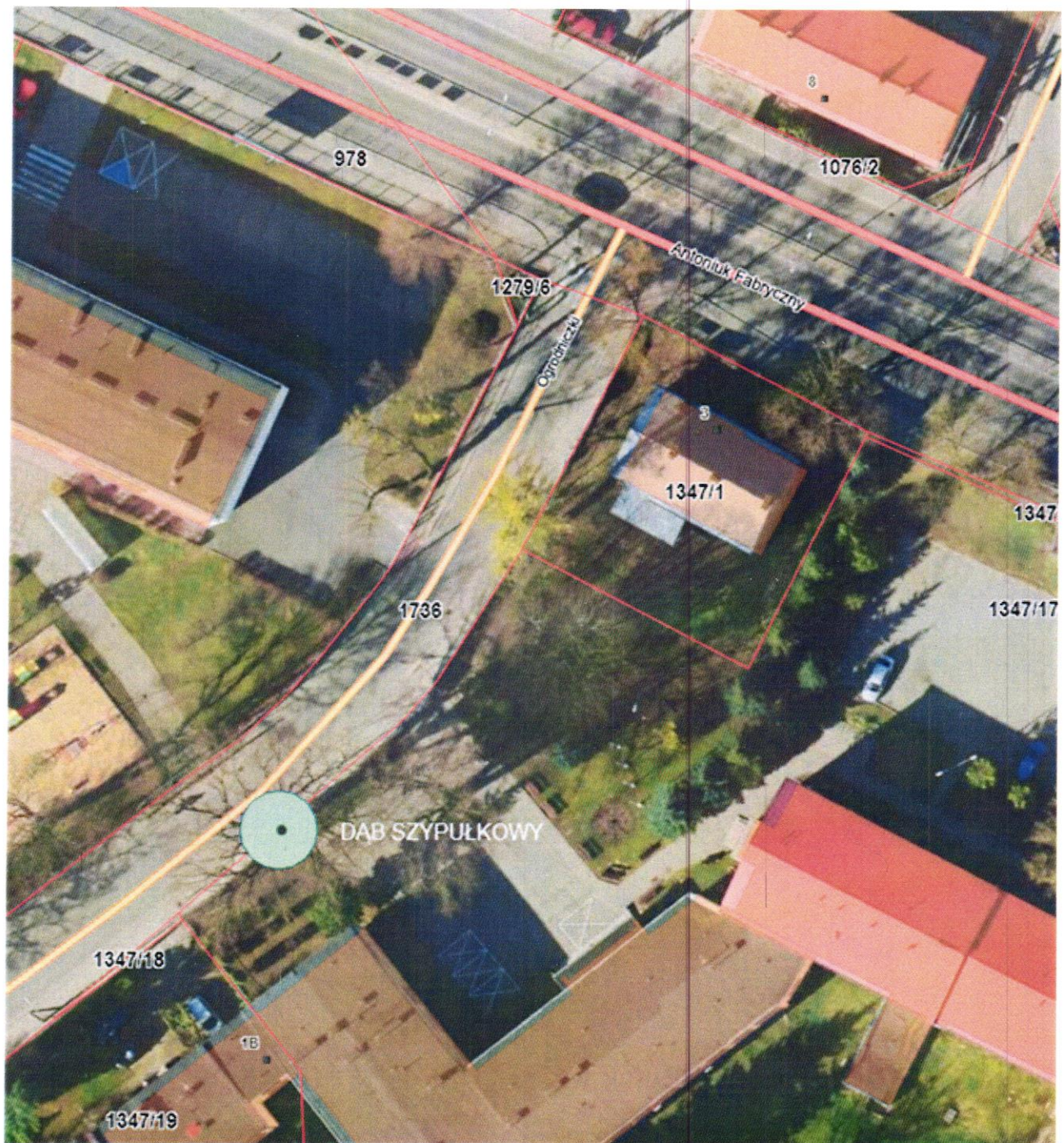
Katarzyna Jamróz

Załącznik nr 1 do uchwały nr
Rady Miasta Białystok
z dnia.....2026 r.

Lokalizacja pomnika przyrody - dębu szypułkowego rosnącego przy ul. Ogrodniczej

Współrzędne geodezyjne drzewa: X: 594610.32, Y: 775870.90 (układ współrzędnych PL-1992)

Wysokość drzewa: 26 m

skala 1:500

Załącznik nr 2 do uchwały nr

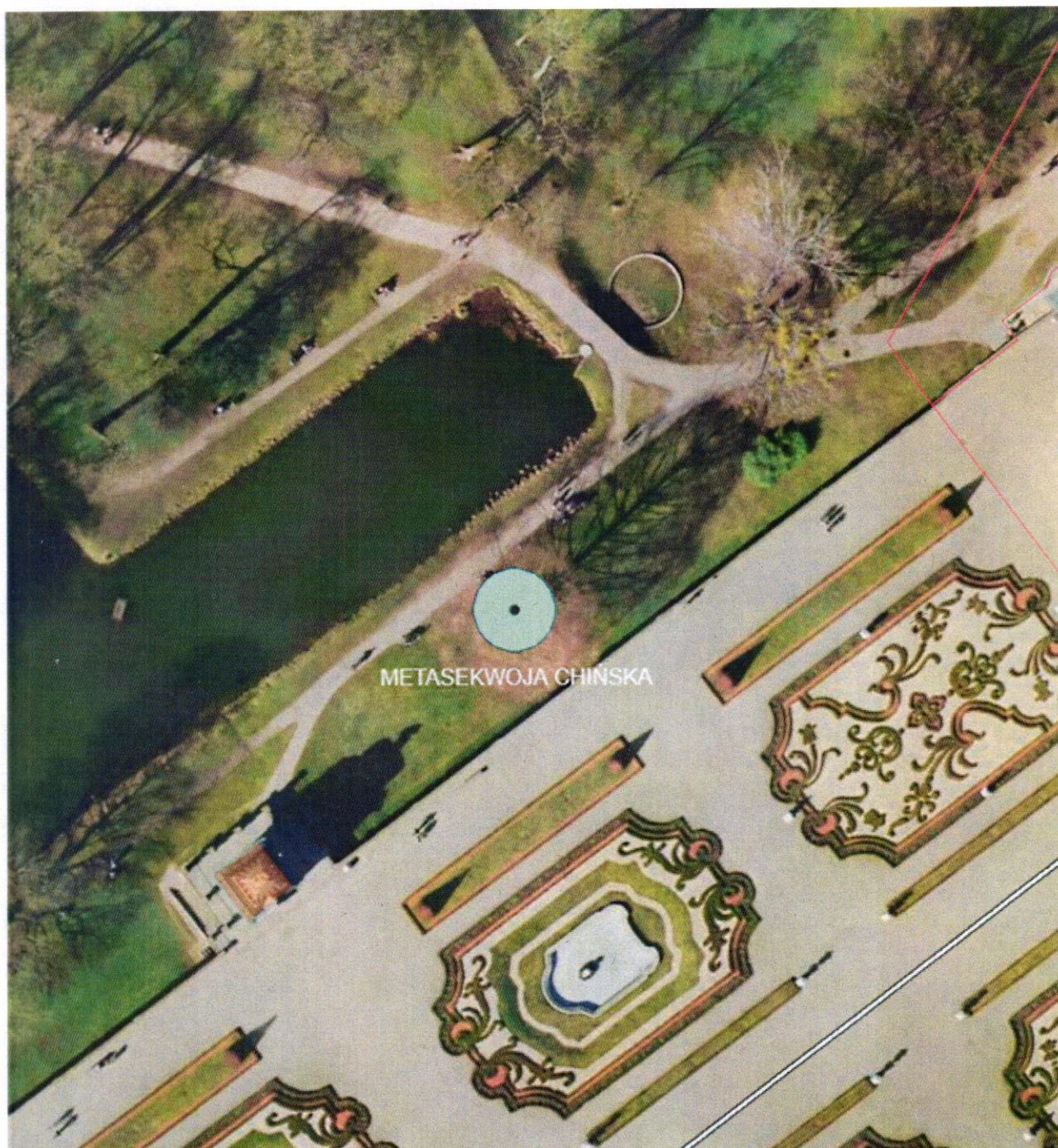
Rady Miasta Białystok

z dnia.....2026 r.

Lokalizacja pomnika przyrody - metasekwoi chińskiej rosnącej w Ogrodzie Dolnym Parku Branickich

Współrzędne geodezyjne drzewa: X: 593131.00, Y: 778442.21 (układ współrzędnych PL-1992)

Wysokość drzewa: 20 m

skala 1:500

Załącznik nr 3 do uchwały nr
Rady Miasta Białystok
z dnia.....2026 r.

Lokalizacja pomnika przyrody - lipy szerokolistnej rosnącej na terenie Cmentarza Miejskiego

Współrzędne geodezyjne drzewa: X: 596405.92, Y: 779669.49 (układ współrzędnych PL-1992)

Wysokość drzewa: 20 m

skala 1:500

Załącznik nr 4 do uchwały nr

Rady Miasta Białystok

z dnia.....2026 r.

Lokalizacja pomnika przyrody - klonu zwyczajnego rosnącego na terenie Parku Konstytucji 3 Maja

Współrzędne geodezyjne drzewa: X: 592030.73, Y: 778435.24 (układ współrzędnych PL-1992)

Wysokość drzewa: 24 m

skala 1:1000

UZASADNIENIE

W związku z otrzymaniem wniosków od osób fizycznych oraz z inicjatywy pracowników Urzędu Miejskiego w Białymstoku w sprawie uznania za pomniki przyrody następujących drzew rosnących na terenie miasta Białegostoku:

- 1) dębu szypułkowego (*Quercus robur*) o obwodzie pnia 413 cm, rosnącego przy ul. Ogrodniczki, na granicy działek nr geod. 1347/17 i 1736, obręb 2 – Wysoki Stoczek, stanowiących odpowiednio własność Gminy Białystok w trwałym zarządzie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Białymstoku i wyłączną własność Gminy Białystok,
- 2) metasekwoi chińskiej (*Metasequoia glyptostroboides*) o obwodzie pnia 320 cm, rosnącej na terenie Ogrodu Dolnego Parku Branickich, na działce nr. geod. 1742/2, w obrębie 11 – Śródmieście, stanowiącej własność Gminy Białystok,
- 3) lipy szerokolistnej (*Tilia platyphyllos*) o obwodzie pnia 342 cm, rosnącej przy ul. Władysława Wysockiego 63, na działce nr geod. 130/3, obręb 13 – Białostoczek Północ, stanowiącej własność Gminy Białystok w trwałym zarządzie Cmentarza Miejskiego w Białymstoku,
- 4) klonu zwyczajnego (*Acer platanoides*) o obwodzie pnia 310 cm, rosnącego na terenie Parku Konstytucji 3 Maja przy ul. 11 Listopada, na działce nr geod. 1998/2, obręb 11 – Śródmieście, stanowiącej własność Gminy Białystok,

wszczęto procedurę uznania ww. drzew za pomniki przyrody. Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą” obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym. Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy, formami ochrony przyrody są między innymi pomniki przyrody, których definicja została określona w art. 40 ust. 1 ustawy: „Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie”.

Zgłoszone drzewa spełniają wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz. U. z 2017 r., poz. 2300), charakteryzują się dobrym stanem zdrowotnym, wysoką wartością przyrodniczą i krajobrazową oraz indywidualnymi cechami wyróżniającymi je w skali gminy wśród innych tworów przyrody żywej, takimi jak okazały wzrost i dojrzały wiek, co zostało potwierdzone ekspertyzami arborystyczno-dendrologicznymi wykonanymi przez Tomasza Kryjana - Inspektora Nadzoru Terenów Zieleni upr. nr NOT-SITO Poznań/TZ/0246/23. Przedmiotowe drzewa stanowią cenny element środowiska miejskiego. Uznanie ww. drzew za pomniki przyrody ma istotne znaczenie dla kształtowania tzw. wizerunku zielonego miasta i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz dbałości o walory przyrodnicze

Białegostoku. Celem objęcia przedmiotowych drzew ochroną prawną jest zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych tworów przyrody ożywionej, wyróżniających się szczególnymi cechami osobniczymi takimi jak rozmiar i wiek.

Do ustanowienia pomników przyrody nie jest wymagane uzyskanie zgody właściciela nieruchomości, na której rośnie drzewo wskazane do objęcia tą formą ochrony przyrody. Należy jednak wskazać, że właścicielem wszystkich nieruchomości, na których rosną proponowane do objęcia ochroną drzewa, jest Gmina Białystok. Część nieruchomości jest jednak w użytkowaniu lub trwałym zarządzie innych jednostek organizacyjnych, które wyraziły pozytywne opinie co do zamierzeń wskazanych w niniejszej uchwale. Ponadto uzyskano pozytywne opinie od Dyrektorów jednostek Urzędu Miejskiego w Białymstoku: Departamentu Skarbu, Zarządu Dróg Miejskich, Departamentu Urbanistyki. W przypadku drzewa z gatunku metasekwoja chińska, rosnącego na terenie wpisanym do rejestru zabytków, pozytywną opinię uzyskano od Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku.

Stosownie do treści art. 44 ust. 1 ustawy - ustanowienie pomników przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy, w której określa się nazwę danych obiektów lub obszarów, ich położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu, obszaru lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 ustawy.

Uchwała określa zakazy obowiązujące wobec pomników przyrody, wybrane spośród katalogu zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 ustawy, tj. zakaz niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru, uszkodzania i zanieczyszczania gleby, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej, zakaz zmiany sposobu użytkowania ziemi oraz zakaz umieszczania tablic reklamowych. Zrezygnowano z zakazów zawartych w art. 45 ust. 1 pkt 2, 5, 6, 8, 9, 10 ustawy, gdyż nie mają one zastosowania w przypadku obiektów objętych niniejszą uchwałą.

Nadzór nad pomnikami przyrody powierzono Prezydentowi Miasta Białegostoku. Uchwała określa również zasady realizacji ochrony czynnej, w tym: zobowiązanie organu nadzorującego do stałego monitorowania stanu pomników przyrody oraz wykonywania prac pielęgnacyjnych zgodnie ze sztuką ogrodnictwa, podejmowanie działań zmierzających do zachowania wartości przyrodniczych i krajobrazowych pomników przyrody oraz zapewnienie trwałego i czytelnego oznakowania pomników przyrody, zgodnie z art. 115 ustawy.

Zgodnie z art. 44 ustawy, formy ochrony przyrody, takie jak pomniki przyrody, ustanawia i znosi rada gminy w drodze uchwały. Projekty tych uchwał wymagają uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku otrzymał do uzgodnienia projekt niniejszej uchwały.

W przedmiotowej sprawie przeprowadzono również konsultacje społeczne.

Realizacja uchwały będzie wiązać się z kosztami dla budżetu Gminy Białystok, obejmującymi m.in. oznakowanie pomników przyrody oraz działania w ramach ochrony czynnej, takie jak zabiegi pielęgnacyjne i ekspertyzy arborystyczno-dendrologiczne. Koszty te będą uzależnione od indywidualnych potrzeb każdego

z pomników przyrody i na chwilę obecną nie podlegają precyzyjnemu oszacowaniu. Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie przez Radę Miasta Białystok uchwały w sprawie ustanowienia pomników przyrody dla wymienionych drzew jest zasadne i w pełni uzasadnione, ponieważ umożliwi ich długofalową ochronę oraz zachowanie dla przyszłych pokoleń.